

No desitjaràs els béns del proïsme

COLLECCIÓ ASSAIG

SÈRIE DEU MANAMENTS

Direcció: Anna Punsoda

- I Jordi GRAUPERA, *Estimaràs Déu sobre totes les coses.*
- II Ignasi MORETA, *No prendràs el nom de Déu en va.*
- III Maria GARGANTÉ, *Santificaràs les festes.*
- IV Leticia ASENJO, *Honraràs pare i mare.*
- V Bernat DEDÉU, *No mataràs.*
- VI Blanca Llum VIDAL, *No cometràs adulteri.*
- VII David FERNÀNDEZ, *No robaràs.*
- VIII Carla VALL I DURAN, *No mentiràs.*
- IX Sira ABENOZA, *No tindràs pensaments impurs.*
- X Maria SEVILLA PARIS, *No desitjaràs els béns del proïsme.*

Maria Sevilla Paris

NO DESITJARÀS
ELS BÉNS DEL PROÏSME

FRAGMENTA EDITORIAL

Publicat per FRAGMENTA EDITORIAL
Plaça del Nord, 4
08024 Barcelona
www.fragmenta.cat
fragmenta@fragmenta.cat

Collecció ASSAIG, 92
Sèrie DEU MANAMENTS, X
Directora de la sèrie ANNA PUNSODA

Primera edició FEBRER DEL 2024

Direcció editorial IGNASI MORETA
Producció editorial MARIA CALLÍS
Disseny de la coberta ALBERT PLANAS

Imatge de la coberta Escultura de Moisès
del Palau de Justícia de Bruges
Imatge de la pàgina de respecte Detall d'un gravat del segle XVI
sobre Josel van Rosheim

Impressió i relligat ROMANYÀ VALLS, S. A.

© 2024 MARIA SEVILLA PARIS
pel text

© 2024 FRAGMENTA EDITORIAL, S. L. U.
per aquesta edició

Dipòsit legal B. 4318-2024
ISBN 978-84-10188-06-8

Amb el suport de

RESERVATS TOTS ELS DRETS

*Les armes i els diners no fan olor,
diuen.*

ANGELA MARINESCU

*Perquè, en tant que humans,
no tenim l'experiència del temps geològic,
però tenim, en canvi, l'experiència de l'instant
humà i l'instant geològic compartits:
el pes gloriós, essencial, d'un cos en terra.*

*I per això la gravetat és un do,
com si el món es nodris del pes nostre
i nosaltres brotéssim del seu.*

PEREJAUME

ÍNDEX

I	Cercàvem or...	9
II	Déu digué	17
III	Menjaràs fins a saciar-te	25
IV	I ella va respondre: aquí em tens	31
V	Oh deslliurant presó!	33
VI	El daltabaix	41
VII	<i>Ex vulnere decor</i>	55
VIII	La utopia de la norma	65
IX	Jo et beneeixo, obstacle que te'm dreces	77
X	...i vam baixar a la mina	87
	Bibliografia	91

I

CERCÀVEM OR...

DURANT UNA TEMPORADA LLARGA, totes les drogues que vaig prendre van sortir de la deep web. El procediment era senzill. Molt més senzill, de fet, que desplaçar-se fins a la penúltima parada de metro de la línia de torn, donar conversa al manso que et preparava els farcellets i tornar a casa amb un carregament de fato que sempre superava els límits ridículs que s'estipulen per a l'autoconsum —amb els riscos afegits, pel que fa a delictes contra la salut pública, que això comporta. Comprar a la deep web va tornar innecessària tota aquesta litúrgia antiga del comerç de drogues al detall i, ni que sigui en aparença, va simplificar el procés. M'explico.

Tenint en compte els meus escassos coneixements d'informàtica, és evident que no era jo qui feia les transaccions. A l'hora de buscar tema, servidora es limitava a fer el clàssic pagament en efectiu, l'amo-

rosa encaixada de mans del consumidor, i era un meu amic el que s'encarregava de comprar telemàticament el material. No cal dir, però, que aquesta mena de material no pot pagar-se amb targeta de crèdit, amb bizums o amb PayPal. Així doncs, per comprar a la deep web primer calia canviar una certa suma de diners —vull dir, d'euros— per bitcoins. Un cop fet el canvi de divisa, havíem de fer ballar aquesta certa suma entre moneders digitals per tal de deixar el mínim rastre possible a l'hora de fer les comandes al mercat negre. Després de tot això, però, només calia esperar còmodament que arribés un paquetet amb el tema per correu postal.

Amb aquell meu amic, llavors, compartíem pis. Un bon dia et llevaves i baixaves religiosament a comprar el pa, o tornaves diligentment de la feina, obries la bústia i hi trobaves un paquet precintat amb molta cura, sense remitent però amb senyals visibles de procedir d'Alemanya, Països Baixos o el Regne Unit. A dins hi havia un sobre que normalment contenia una postal que celebrava, en llengües diverses, aniversaris, jubilacions imminents o, fins i tot, l'adveniment d'un fill. Altres vegades, aquesta postal era substituïda per un altre sobre que imitava, per exemple, els embalums d'alumini que es fan servir per contenir productes de perruqueria. Fos com fos, a

dins sempre hi havia els 10 gramets d'speed, els quatre tripis, les 20 pastilles o el blíster de diazepams que havíem demanat, amb marges d'error escassíssims i una qualitat molt superior a la que trobaves al carrer.

Fins aquí, res de l'altre món.

Passa, però, que tot això es va escaure pels volts de l'any 2017 i en aquell moment el bitcoin estava pels núvols. Fan gràcia, les metàfores que serveixen per referir-se a esclats sobtats de valorització: sempre apellen a ascensions, a materials diàfans i gairebé transcendents, però extremament fungibles, com ara *núvols* o *bombolles* que ràpidament poden tornar a caure i esdevenir *paper mullat*. Els sòlids, pel que sembla, es resisteixen a l'ascens, però són capaços de provocar febrades —i una altra cosa que pot *pujar* és la febre. Narcís Oller, el pare de la novel·la catalana moderna, va retratar molt bé aquests rampells de transcendència a *La febre d'or*. A l'últim capítol del llibre, just abans que Gil Foix, el protagonista, es posi a tallar llistons de fusta com un orat després d'haver-ho perdut tot a la borsa, el seu germà Bernat —que recull, en molts sentits, les tesis d'Oller a la novel·la— explica que

els diners del joc no duren gaire, i els que es fiquen a la Borsa a mi em sembla que s'embarquen en un globo de

paper. El globo els enlaira per ensenyar-los panorames encisadors; però tot plegat s'encén, i... barrabum!, a baix! De la batzegada es queden tots sense ossos, ni vestits, ni res.

OLLER 2023: 505

La imatge dels cossos desossats és molt atractiva. Hi tornarem més endavant però, per ara, seguim amb les drogues i amb els bitcoins. Com deia, pels volts de l'any 2017 el bitcoin estava pels núvols, i el cas és que sense pretendre-ho, i en un termini desconcertantment curt, això ens va permetre, al meu amic i a mi, d'acabar comprant droga pel web profund sense gastar ni un duro. Gastàvem bitcoins, sí —o fraccions de bitcoin, vaja—, però aviat no ens va fer falta posar cap euro als moneders digitals perquè aquelles fraccions es multipliquessin: un dia, posem per cas, canviàvem cinquanta euros però, al mercat, només ens en gastàvem quaranta-cinc; unes setmanes més tard, els cinc euros restants potser n'eren deu, i uns quants mesos després potser van ser-ne mil.

O potser res no va anar del tot així, perquè mai he acabat d'entendre ni la tecnologia blockchain ni els deliris especulatiu dels criptobros. Tampoc no entenc per què, de trobar un bitcoin, en diuen *mineria* si aparentment no hi ha ni un gra de pols, ni un pam

de terra, ni una unça d'or en una criptodivisa —si bé tampoc no n'hi ha en un bitllet, en deu monedes o en trenta accions. En general, diria que no entenc la força il·locutiva per la qual es fa el diner ni el concepte de valor si es desvincula del treball, i encara entenc molt menys la multiplicació dels pans i dels peixos de la retòrica sense límits del capitalisme financer.

El que sí que entenc prou bé, perquè la carn també els entén, són els efectes de la droga. Hipòcrates i Galè ja consideraven que, a diferència d'un nutrient qualsevol, que és una substància que és vençuda i assimilada per part del cos, les drogues —tant si són psicoactives com si no— són substàncies capaces de vèncer, de sotmetre el cos. Aquesta submissió, aquesta victòria de la química, aquesta imposició necessària de la gravetat em fascina especialment quan la penso al costat del gest de desmaterialització que reproduïem cada vegada que compràvem a la deep web: ¿per què en aquell món aparentment incorpori l'excedent es multiplicava? ¿Qui declarava el valor creixent de l'excedent? ¿Tenia límit, el tal creixement? ¿I a quanta fatiga equivalia aquell valor?

Evidentment, tot el que puja baixa, i va arribar el dia en què la bombolla del bitcoin va esclatar i, a nosaltres, se'ns va acabar la broma. Mentre va durar, però, a mi em feia l'efecte que en aquell món desossat cap front

no suava per fer possible l'alquímia que convertia la nostra certa suma de diners inicial en una quantitat virtualment infinita de substàncies il·legals. Tot i així, i malgrat aquesta il·lusió d'intangibilitat, una clenxa continuava sent una clenxa i una llepadeta d'eme continuava pessigant-te amb el mateix encant de sempre el sistema nerviós central. Cercàvem or, sí, però la carn ens aterrava i baixàvem a la mina.

El conegut poema IX del *Llibre d'amic*, de Joan Vinyoli, sovint m'acompanyava en el descens. M'agrada dir-me'l, recitar-me'l, pensar-lo com un conjur contra els deliris de desmaterialització —que són, tal com aniré explicant, el gran deliri del capitalisme:

Cercàvem or i vam baixar a la mina.
I la foscor s'il·luminà de sobte
perquè érem dos a contradir la nit.

VINYOLI 2008: 261

En el poema, Vinyoli fa una aposta per la matèria, per la carn: al seu *Llibre d'amic*, i a diferència del que ocorre al *Llibre d'amic e amat* de Ramon Llull, hi fa dialogar un amic i una amiga, un Ell i un Ella. Ja no ens trobem, per tant, en la història lul·liana d'amistat entre un doble masculí asexual. Ara tenim permís per pensar en un amor inevitablement corpori. De fet,

en tenim l'obligació. Com també tenim l'obligació de baixar, de caure, de descendir fins a la mina. En les ficcions místiques, el moviment de recerca, la tensió entre la unió i la desunió, es materialitza en un moviment d'ascens i de descens. El mateix passa, com hem vist, amb les ficcions pròpies del món de les finances: com si la llengua ens quedés curta, quan volem expressar realitats que ens pensem que transcendeixen la nostra mesura humana no podem evitar recórrer als gestos familiars. Ens servim, llavors, de metàfores pedestres com *pujar* i *baixar*, *enfilar-se* i *caure*, *daltabaix*, *fallida*, *esfondrament*... en una mena de mecanisme sinestètic similar al que ens porta a anomenar, mitjançant termes espacials, certes experiències que corresponen a unitats de temps i que percebem d'una manera més abstracta. Així doncs, diem coses com *a trenc de dia*, *a punta d'alba*, *a hora baixa*, *en caure la nit*... o ens referim al *cap de setmana* o al *cap d'any* com qui parla del cap d'una corda.

També tendim a fer passar per les coordenades domèstiques del cos tota mena d'objectes, o de parts d'objecte: *ull de l'escala*, *peu de la cadira*, *cul de l'ampolla*, *boca de canó*... En el meu descens particular, la baixada a la mina del poema de Joan Vinyoli funcionava com un retorn a aquestes coordenades,

de manera que la unió mística també passava per un retorn al territori definit del cos i l'or filosofal potser tenia a veure amb una trobada amb els límits propis i amb els aliens. Perquè la mística és l'eròtica de la transcendència. O potser l'eròtica és la mística dels límits. I ja se sap que costa molt pensar la mística sense l'eròtica —i viceversa.